מה הדין: האם מותר לקנות חפץ מעוקל או מוצר שנמכר דרך 'הוצאה לפועל'?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

מותר לקנות חפצים מהוצאה לפועל, ואין הקונה עובר על איסור "חולק עם הגנב". פסק זה נסמך על עדות והוראה למעשה שקיבל הגאון הרב אלחנן פרץ שליט"א מפי הגדול הגאון הרב חיים פנחס שיינברג זצ"ל.

הנידון: אדם המבקש לרכוש דירה או ציוד במחיר מוזל דרך כונס נכסים או מערכת ההוצאה לפועל — האם מותר לו לעשות כן מן הדין, או שמא יש לחוש שהנכס נלקח מבעליו שלא כדת תורה ויש בכך איסור נהנה מן הגזל?

בסוגיה זו יש לבצע חילוק יסודי וברור בין רכישת דירת מגורים לבין רכישת חפצים ומיטלטלין.

הסיפור מן השיעור

הרב הביא בשיעור את הוראתו המפורשת של מורו ורבו, הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל (ראש ישיבת תורה אור), אשר פסק כי קניית בית ודירת מגורים מהוצאה לפועל מותרת לכל הדעות.

הסבר הדבר: כאשר אדם רוכש דירה ונוטל משכנתא מן הבנק, הבית משועבד לבנק מראש על פי חוק ועל פי משפט המשכנתאות. הלווה קבל על עצמו מדעת וברצון שאם לא יעמוד בפירעון התשלומים – הבנק יממש את השעבוד ויכניס את הבית לכינוס נכסים. נמצא שאין זו "גזלה", אלא גביית חוב ממשועבדים כדת וכדין.

לעומת זאת, לגבי חפצים ומיטלטלין שנלקחו מבית הלווה על ידי עיקולים שונים – אם העיקול נעשה שלא על פי פסיקת בית דין תורני, יש לחוש לחפצים גזולים, ואין לקנותם אלא אם כן ברור שהיו אלו דברים המשועבדים מן הדין.

(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן קי"ה סעיף א': "בעל חוב גובה מנכסים משועבדים שקנה הלווה באחריות... וכל ששעבד נכסיו מדעתו, גבייתו גבייה מעליא ואין בה משום גזל" ; וכן בחושן משפט, סימן שס"ט סעיף ה': "דינא דמלכותא דינא בכל דבר שהוא תקנת לבני המדינה וכל שנעשה בשעבוד מפורש").

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-6260680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט

https://horat-hamishpat.co.il/halacha-qa/buying-from-hotzaa-lapoal/